

та іншими для нарощування експорту машино-технічної продукції;

- відмова від заходів переважно фіскального та адміністративного регулювання, які створюють ситуацію нормативно-правової нестабільності, накладають на дії суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності відбиток непевності і тимчасовості;

- надання пріоритетного значення переважно економічним та правовим методам управління зовнішньоекономічною діяльністю як найбільш важливіших і значущих для зовнішньоекономічної діяльності;

- відмова від практики прийняття індивідуальних рішень як джерела адміністрування та перехід до нормативно-правового, тобто єдиного для всіх регулювання зовнішньоторговельних відносин;

- стимулювання розвитку виробництва та експорту наукомісткої продукції і товарів високого рівня обробки засобами податкової, митно-тарифної, інвестиційної та валютно-фінансової політики.

Важливе значення для розвитку експортного потенціалу матимуть також заходи, спрямовані на встановлення прямих, без посередників, контактів між товаровиробниками і споживачами вітчизняної експортної продукції.

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Зінченко О.В., викладач КІСумДУ

Світова економічна криза докотилася до України й уразила ті галузі і підприємства України, в яких не приділялося належної уваги корпоративним стратегіям розвитку, процесу управління, обліку і контролю, бюджетуванню тощо. Однак такі проблеми можуть виникнути в окремих підприємств навіть за умови фінансової стабільності на рівні країни чи певного регіону. Розглянемо, яких заходів можна вжити, щоб запобігти погіршенню фінансового становища підприємства та подолати фінансову кризу.

Зменшення активності учасників ринку, обсягів виробництва та об'єму поставок і, як наслідок, надходження коштів негативно впливає на фінансові можливості підприємства і його потенціал. Внаслідок цього витрати починають зрівнюватися з доходами, іноді перевищуючи їх, що не може не турбувати управлінський персонал. У переважній більшості випадків керівництво підприємства намагається будь-яким

чином скоротити витрати і вийти з фінансової кризи з мінімальними втратами. Але це лише одна стратегія, яка може застосовуватися під час спроби стабілізувати фінансове становище.

Перший варіант (скоротити витрати) є менш соціальне спрямованим, але, на жаль, на практиці він застосовується частіше. Розглянемо докладніше заходи, що втілюють у собі обидві стратегії.

Продаж запасів (у т. ч. неліквідних), основних засобів, що мало ефективно використовуються в діяльності підприємства, інших активів, витрати на зберігання чи обслуговування яких потребують значних витрат. Для того щоб зменшити витрати на зберігання чи обслуговування активів, підприємство може їх реалізувати, при цьому зменшуючи витрати, додатково отримати виручку від їх реалізації.

Наступним заходом є припинення договорів, за якими підприємство несе значну суму витрат і ці витрати не приносять очікуваного результату. До таких договорів належать, наприклад, договори оренди майна. Це питання є особливо актуальним під час розпродажу запасів та звільнення складських чи офісних приміщень (їх частини).

Наступним етапом оптимізації витрат є зменшення фонду оплати праці (і як наслідок, нарахувань у фонди соціального страхування та Пенсійного фонду). Цього можна досягти кількома способами. Однак на нашу думку, найкращим варіантом скорочення бюджету фонду оплати праці є домовленість сторін про графік роботи, за яким працівники будуть працювати не весь робочий день, а лише кілька годин. У такому разі не відбудеться «заморожування» роботи, виконуватимуться вимоги законодавства про працю, а роботодавець матиме реальну економію коштів внаслідок зменшення фактично відпрацьованого часу. Звичайно, фіксувати фактично відпрацьований час потрібно в таблиці обліку робочого часу, який буде підставою для нарахування заробітної плати (за умови погодинної системи оплати праці).

У період звільнень і масових скорочень у підприємства є прекрасна можливість переманити до себе кваліфікований персонал, який, можливо, уже не так впевнений у своєму роботодавцеві. Погодьтеся, що вдалішого моменту для підбору персоналу серед такої кількості працівників годі і чекати. А новий персонал з власними свіжими ідеями — це завжди новий поштовх у розвитку підприємства, який за умови вдалого його використання повинен принести позитивні результати. На кого звертати увагу: маркетологів, збутовиків, інженерів чи виробничий персонал — це вже інша справа. Головне, що підприємство може зміцнити одну з найголовніших і найцінніших своїх складових — кадровий склад, при цьому досягаючи і соціального ефекту — ско-

рочення безробіття, що стає особливо актуальним в період фінансових криз.

Є й інший підхід. Як сказав Дж. Рокфеллер: «Не бійтеся великих витрат, бійтеся низьких доходів». Ідея цього вислову полягає в тому, що підприємство може нести великі витрати, однак приносячи більш значний дохід, вони забезпечують отримання прибутку і достатнього рівня рентабельності, тож такі витрати є економічно обґрунтованими.

УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

Козлова Ю.О., студентка,
Зінченко О.В., викладач КІСумДУ

Сьогодні фінансова криза окремо взятого підприємства — це, в основному, наслідки світової економічної кризи, яка охопила більшість країн і не оминула Україну. Проте сама собою криза не є статичним явищем. Криза — це процес, а будь-яким процесом можна і треба керувати.

Для вирішення цього завдання необхідно мати чітке уявлення про стан та вартість активів підприємства. Все більш актуальним постає питання щодо капіталу, оскільки саме це виробниче відношення постає базовою основою здійснення будь-якої господарської діяльності.

Поняття «капітал» поширене і в економічних науках, і в реальному житті. Проте зміст у це поняття вкладається різний. Капітал — виробничі відносини, під час яких знаряддя праці, певні матеріальні блага, мінові вартості стають засобами експлуатації, привласнення частини чужої неоплаченої праці. Акціонерний капітал (або як його ще називають акціонерна власність) — це сукупність економічних відносин з приводу використання ресурсного потенціалу підприємства.

Стосовно своєї структури, то ця категорія є багатогранною, оскільки включає в себе власний, позичений капітали та нерозподілений прибуток.

Характерною особливістю акціонерного капіталу є наявність випуску акцій, тобто цінних паперів, які засвідчують участь акціонерів у капіталі підприємства і дають право на отримання частини доходу, яка іменується дивідендом.